

Всеукраїнський конкурс учнівської творчості

«Об'єднаймося ж, брати мої!»

**«Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!»**

Номінація: «Історія України і державотворення»

ЗСУ. Герої-Захисники серед нас

Роботу виконали: **Романик Тетяна Віталіївна,**

учениця 9-Б класу Гімназії №2

Червоноградської міської ради

Синюта Софія Олександрівна, Карпа Ольга Юріївна,

учениці 7-А класу Гімназії №2 Червоноградської міської ради

Науковий керівник: **Хавко Ольга Теодосіївна,** учитель

історії Гімназії №2 Червоноградської міської ради

Червоноград 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	6
РОЗДІЛ ІІ. НА ЗАХИСТІ ДЕРЖАВИ (2014-2022 РР.).....	10
1. ЗСУ проти російської агресії.....	10
2. Наші краяни — Герої-Захисники.....	11
ВИСНОВКИ.....	16
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	18
ДОДАТКИ.....	19

ВСТУП

«Наш дух не вбити, волю не зламати, за нами — діти й
Україна-мати і з нами воля й правда вікова!»

Розвиток будь-якої держави можливий лише за умови гарантування її державного суверенітету, політичної незалежності, збереження територіальної цілісності та недоторканості кордонів.

Збройні Сили України забезпечують стримування збройної агресії проти нашої держави та здійснюють її відсіч, охорону повітряного простору України та підводного простору, а також беруть участь у заходах, що ведуть боротьбу з тероризмом.

Як відбувалося становлення українського війська, яку структуру зараз мають ЗСУ, яку важливу роль у нашій державі вони відіграють, які прояви мужності, незламності вони демонструють усьому світу?

Актуальність теми роботи полягає у тому, що з початком російської агресії проти України наші Збройні Сили не тільки захищають нашу Батьківщину, наше право бути незалежною державою, але є тією силою, яка стримує агресію Росії проти демократичної Європи. Враховуючи нові суспільно-політичні реалії в Україні, все більшої актуальності набуває збирання і висвітлення фактів про героїчні вчинки наших військовослужбовців, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності Батьківщини, і які віддали найдорожче — життя. Вивчення історії рідного краю, пов'язаної з людьми, які були учасниками АТО, воювали з російськими окупантами після повномасштабного вторгнення в Україну, духовно збагачують людину. Тому тема науково-дослідницької роботи, присвячена мешканцям нашого міста Червоноград, які, починаючи з весни 2014

року і дотепер, боронили нашу землю, — новітнім героям України, є тепер не просто актуальною, а необхідною для виховання справжніх патріотів.

Наша робота містить дослідження, що ґрунтуються на спогадах Воїнів-Захисників, учасників АТО, батьків загиблих Героїв, вчителів.

Об'єктом дослідження даної роботи є сучасні ЗСУ, які здійснюють оборону України, захищають її суверенітет і територіальну цілісність.

Предметом дослідження є історія створення і діяльності українського війська, боротьба в умовах російського вторгнення у нашу Батьківщину.

Мета роботи полягає в тому, щоб на основі опрацювання літератури, вивчення опублікованих матеріалів, критичного переосмислення останніх подій, спогадів наших краян дослідити деякі ключові події та факти історії створення ЗСУ і їх діяльності в умовах боротьби проти російських загарбників з 2014 року, а також мужність, героїзм, самовідданість і відвагу українських військових, наших краян, які стали на захист України, для збереження історичної пам'яті прийдешніх поколінь.

Ми поставили перед собою наступні завдання:

- дослідити основні чинники процесу створення українського війська;
- висвітлити мужність і героїзм наших краян-захисників в умовах російської агресії в Україні;
- проаналізувати діяльність військовослужбовців під час бойових дій;
- виховувати у молоді патріотизм, почуття поваги і любові до ЗСУ.

Матеріали роботи згруповано в наступні розділи.

У першому розділі висвітлюються основні історичні події, що сприяли становленню української армії у ХХ та на початку ХХІ століття, структура і діяльність ЗСУ.

У другому розділі акцентовано увагу на героїчну боротьбу наших захисників-краян в умовах російської агресії, починаючи з 2014 року.

Завершується робота висновками, списком використаних джерел, додатками.

Важливий матеріал ми отримали з науково-популярного видання для дітей та юнацтва «Шлях українського воїна» автора-упорядника Пташнікової Р.О. Цінну інформацію почерпнули з праці Галушка «Історія українського війська», використовували інтернет-ресурси. Також у нашій роботі ми використали спогади учасника АТО, учасника бойових дій, колишнього вчителя фізкультури Гімназії №2, а тепер вчителя Червоноградського ліцею — Ванкевича Віталія Юрійовича. Мама Захисника — Леся Василівна Кавецька, розповіла про сина Олега. Батьки, друзі, вчителі поділилися своїми згадками про загиблих Героїв.

Матеріали даної роботи можна використати при підготовці уроків з історії України, на заняттях гуртків, факультативів, для продовження науково-пошукових досліджень.

РОЗДІЛ І. ФОРМУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Збройні сили — це один з основних елементів стабільного і впевненого розвитку Української держави, справжня гарантія державного суверенітету. Формування національного війська в сучасному розумінні відбувалося на початку ХХ століття. Історики цей період називають «Першими визвольними змаганнями» або «Українською революцією». Цей процес розпочався наприкінці Першої світової війни, коли почали розпадатись великі європейські імперії, які були сформовані протягом попередніх століть. Першою ластівкою цього процесу було створення національного військового формування у складі австрійської армії — легіону українських січових стрільців. До нього увійшли представники українських спортивно-фізкультурних організацій Галичини: «Січ», «Сокіл» та «Пласт» [1].

Під час Першої світової війни на межі розпаду обох імперій українці спробували відновити державність. Розпочався процес формування українських національних частин — «українізація» армії. Після більшовицького перевороту в Росії червона армія розпочала загарбницьку війну проти УНР. Було незавершено формування війська Української Народної Республіки. У період Української Держави Павла Скоропадського було продовжено розбудову збройних сил. Гетьман розбудував військо з системним підходом, використовуючи попередній досвід, проте також було допущено багато помилок [3]. Антигетьманське повстання і прихід до влади Директорії зумовило переорієнтацію від Центральних держав, які програвали Першу світову війну, до порозуміння з Антантою, яка була схильна підтримати білогвардійський рух і «єдину та неподільну» Російську імперію, а не молоду державу УНР.

Після падіння Російської імперії 1917 року, на українських землях утворилися загони Вільного козацтва, Українська Повстанська Армія батька Махна. Після розпаду Австро-Угорщини 1918 році захищати Західноукраїнську Народну Республіку стала новостворена Українська Галицька Армія, до складу якої увійшли підрозділи Українських Січових Стрільців колишньої австрійської армії.

У роки Другої світової війни українці знову прагнули відродити незалежність, організували збройну боротьбу, зокрема УПА, яка вела боротьбу до початку 60х років ХХ століття. Після знищення радянською владою повстанських загонів, українці вимушені були служити у лавах Радянської армії.

24 серпня 1991 року Верховна Рада України ухвалила постанову «Про військові формування в Україні», якою визначила «підпорядкувати всі військові формування, дислоковані на території України, Верховній Раді України; утворити Міністерство оборони України; урядові України приступити до створення Збройних Сил України». Фактично, цією постановою було покладено початок будівництва Збройних Сил України.

11 жовтня Верховна Рада України затвердила Концепцію оборони і будівництва Збройних Сил України.

6 грудня, в день ухвалення 1991 року Закону України «Про Збройні Сили України», українці відзначають державне свято — День Збройних Сил України.

В основу процесу створення власної армії були закладені політичні рішення керівництва України стосовно без'ядерного і позаблокового статусу держави.

У 1991-1996 роках відбувається реалізація ядерного роззброєння України. Це одна із найзначніших історичних подій, вперше в історії людства держава добровільно відмовляється від ядерної зброї. На жаль, це політичне рішення, на нашу думку, дуже послабило обороноздатність України і її можливість протистояти агресору.

У 2000-х роках відбувається скорочення українського війська та ліквідація озброєння. В рамках угод з ЄС та НАТО наша держава реалізувала декілька програм зі знищення озброєння.

У період від 2015 року формується якісно нове військо — чисельність збільшено до 950 тисяч, збільшено бюджетне фінансування, грошове забезпечення.

Організаційно, Збройні Сили України складаються з органів військового управління, з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ та організацій.

До складу Збройних Сил України входять:

- Сухопутні війська
- Повітряні сили
- Військово-морські сили
- Сили спеціальних операцій
- Десантно-штурмові війська
- Інші підрозділи допоміжного характеру

У 2018 році в Україні діяло 18 військових вищих навчальних закладів, військові коледжі, ліцеї. На 2021 рік, підготовка сержантів і солдатів здійснювалася у 10 навчальних центрах, 19 школах підготовки спеціалістів та 3 центрах підготовки сержантського складу. Було започатковано функціонування чотирьох шкіл підготовки фахівців — з тактичної медицини, радіоелектронної боротьби, радіоелектронної розвідки та причіпної артилерії.

Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України є Президент України. Він призначає на посади і звільняє з посад вище командування Збройних Сил, інших військових формувань; здійснює керівництво у сферах національної безпеки та оборони держави.

Безпосереднє військове керівництво Збройними Силами України в мирний та воєнний час здійснює Головнокомандувач Збройних Сил України. Головнокомандувачем ЗСУ є за посадою начальник Генерального штабу Збройних Сил України.

Його призначає і звільняє Президент України. Адміністративне та військово-політичне керівництво ЗСУ здійснює міністр оборони України.

У липні 2021 року відбулася масштабна зміна командуванням ЗСУ. Були призначені новий Головнокомандувач—Валерій Залужний, начальник Генштабу — Сергій Шаптала. У липні 2021 року збільшено чисельність ЗСУ на 11 тисяч військовослужбовців. Від початку повномасштабного вторгнення Росії чисельність українського війська, за даними із різних джерел, виросла до мільйона осіб.

Сучасне українське військо, створене на зорі незалежності України, увібрало в себе досвід українських збройних формувань ХХ століття. Процес його формування був досить тривалий — від скорочення озброєння до реформування, збільшення кількості ЗСУ, підвищення його обороноздатності. Зараз всі види військ спішно протистоять агресії нашого північного сусіда у російсько-українській війні.

РОЗДІЛ II. НА ЗАХИСТІ ДЕРЖАВИ (2014-2022 РР.)

1. ЗСУ проти російської агресії

Навесні 2014 року на Сході України російські війська розпочали проти нашої держави війну. Причиною збройної агресії було прагнення Російської Федерації відновити територію СРСР під гаслом відновлення «руського міра». Саме з весни 2014 року пишеться військова історія сучасної України.

Війна на Донбасі — військовий конфлікт, розпочатий російськими загонами вторгнення у квітні 2014 року на території українського Донбасу після захоплення Росією Криму, ряду проросійських виступів в Україні. 14 квітня 2014 року РНБО розпочала Антитерористичну Операцію із залученням Збройних Сил України, Національної Гвардії, СБУ.

Російські загоони вторгнення знайшли підтримку у так званих «народних ополченців», що офіційно визнані терористами. Протягом восьми років в їх загоони надходила підмога з російського боку, вони отримували і отримують допомогу з Росії озброєнням і людською силою.

Діючі частини Збройних Сил України поповнюються призовниками, контрактниками, добровольцями, які свідомо стали на захист Батьківщини, яким не була байдужа доля України.

Серед таких військових були зовсім юні хлопці, червоноградці, Ванкевич Віталій та Кавецький Олег.

Із квітня 2018 року військові дії України по захисту національної цілісності і суверенітету стали називатися Операція Об'єднаних Сил (ООС).

З 24 лютого 2022 року у результаті повномасштабного вторгнення Росії в Україну всі види наших військ відкрито протистоять російській армії, захищаючи рідну землю.

У лютому 2022 року, уже досвідчені воїни, Ванкевич Віталій Юрійович та Кавецький Олег Михайлович знову пішли обороняти Вітчизну.

2. Наші країни — Герої-Захисники

Ванкевич Віталій Юрійович

Народився 12 березня 1995 року у Червонограді. Закінчив ЧЗШ №9.

У листопаді 2013 року, будучи вісімнадцятирічним юнаком, підписав контракт зі ЗСУ на три роки. Проходив службу у 24 окремій механізованій бригаді ім. короля Данила Галицького. У квітні 2014 року військову бригаду відправили на Донбас. Воїни захищали села Донеччини від російських військ.

«Утримували позиції при обстрілах ворожих градів, мінометів та інших висококаліберних озброєнь. У нас була лише стрілецька зброя і міномети.

У моєму мотопіхотному батальйоні був випадок, що побратиму залишався лише тиждень до закінчення контракту. Коли поранили його підопічного, він, незважаючи на ризик смерті, почав його рятувати, але отримав кулю снайпера. Обидва захисники загинули...»

До 24 лютого 2022 року тричі підписував контракт. Має позивний «Фізрук». Адже за цей період зумів заочно закінчити ІНФІЗ, працював вчителем фізкультури у ЧЗШ №2.

З початку повномасштабного вторгнення Росії знову пішов на війну. Служив у 45 окремій артилерійській бригаді. У березні 2022 року перебував у с. Старичі Яворівського р-ну. Під час прильоту ракети ризикував життям, забираючи зброю і медикаменти з палаючої будівлі. Врятував життя багатьом воїнам, що не мали військової підготовки, даючи накази: «Лягай!», «Вставай!» Зумів відвести захисників з району обстрілів неушкодженими.

Віталій Юрійович згадує Сергія Міщенка — легенду 45 бригади:

«На його особистому рахунку 26 броньованих цілей противника. Серед них: 14 танків, 5 БТР, 6 БМП і 1 БРДМ з радіолокаційним обладнанням. А також 1 РСЗВ БМ-21 “Град”, 3 КАМАЗи з живою силою ворога і боєкомплектom.

Він був легендою за життя, залишився героєм і після смерті. З перших днів він брав участь у запеклих боях під Барвінково, Вірнопіллям, Бражківкою, відбивав ворожі напади на Харківщині. За високі бойові заслуги він став повним кавалером ордена “За мужність”, та у приміщенні Верховної Ради України отримав з рук Президента Хрест бойових заслуг. Загинув 1 грудня 2022 року».

Віталій Ванкевич був на війні старшим стрільцем, командиром розвідувального взводу, старшим навідником та у 2022 році — «джавелінщиком». Воював на Донецькому, Луганському та Херсонському напрямках.

Демобілізований у серпні 2022 року. На даний час працює вчителем фізкультури Червоноградського ліцею (дод.А).

На жаль, ціна перемоги над ворогом дуже висока. Вона досягається вартістю власного життя наших воїнів, Захисників України.

У нашій Гімназії №2 Червоноградської міської ради облаштовано духовний куточок «Патріот України». На ньому увіковічені імена випускників школи, Героїв, які загинули, захищаючи Батьківщину у російсько-українській війні (дод.Б).

Кавецький Олег Михайлович

Народився 2 серпня 1991 року у м. Червонограді. Навчався у ЧЗШ №2. Першою вчителькою була Будзинська Валентина Іванівна, яка донині працює у нашій школі. Закінчив 9 класів і вступив до Червоноградського економічно-гірничого коледжу на факультет електротехніки. Отримавши диплом у коледжі, вирішив піти на контрактну військову службу, яку три роки проходив у

Хмельницькому, у 8-ому окремому полку оперативного призначення до кінця 2013 року.

У 2014 році брав участь у Революції Гідності, а коли розпочалась антитерористична операція на Сході України, пішов добровольцем, згодом був на контракті ЗСУ та боровся з ворогом. Служив у 54-й окремій механізованій бригаді, воював на Світлодарській дузі та багатьох гарячих точках Луганщини і Донеччини.

Перед повномасштабним вторгненням рік працював у Дніпрі, а коли почалась повномасштабне вторгнення, пішов захищати нашу Україну (дод.В). Був щирим побратимом, другом. Мав позивний «Фелікс». Заочно навчався в Державному університеті інтелектуальних технологій зв'язку, який не встиг закінчити.

3 жовтня 2022 року при виконанні бойового завдання Олег загинув у Запорізькій області Пологівського р-ну, під селищем Мирним.

Артем Доротенко, побратим Олега, згадує, що «він був одним з найкращих людей, яких я знав — щирий, чесний, відповідальний».

Олексій Колесник вказує, що на Олега можна було покласти у будь-якій ситуації.

Катерина Озарко, викладачка Державного університету інтелектуальних технологій зв'язку, пише про толерантність, відповідальність, щирість, мужність, дієвість, доброту і чуйність захисника.

Мама воїна, Леся Василівна, вчителька християнської етики Гімназії №2, згадує про безмежну любов сина до тварин, особливо котів (дод.Г), про його походи в гори (дод.Д).

Низький уклін і вічна пам'ять Герою!

Дмитро Желізко

Народився Дмитро 13.06.2001 року. У 2007 році пішов до школи у с. Варяж, а у 2010 році родина переїжджає до Червонограда, хлопчик іде до 4 класу загальноосвітньої школи №2 і навчається там до 7 класу.

Цього світлого юнака з добрим та щирим серцем пам'ятають усі. «Відгукувався на будь-які прохання і відповідально ставився до учнівських обов'язків», — згадувала класний керівник Галина Петрівна Кузьмин.

Цей відважний юнак зустрів ворога під Донецьком. 25 лютого разом з хлопцями визволив Щастя. Потім ввійшли в Горлівку, взяли багато полонених, але, на жаль, не закріпилися надовго. Згодом воював під Волновахою та Луганськом. Дмитро був водієм ГАЗ-66. Бойовий шлях перервався під Ізюмом. У кабінку машини влетів снаряд 152 калібру. Їх було в машині двоє. 26.03.2022 року юнаки загинули. Довгий час не було можливості тіла хлопців забрати з поля бою.

Вічна пам'ять Герою-Захиснику України.

Созанський Євгеній Юрійович

Народився 4 липня 1990 року. З 7 по 11 класи (2002-2007 рр.) навчався у Червоноградській загальноосвітній школі №2.

«Привітний, доброзичливий, товариський, відкритий, сумлінний, допитливий учень», — згадує класний керівник Радецька Тетяна Йосипівна. Працював на шахті «Відродження», а з липня 2016 року — на шахті «Великомостівська» ДП «Львіввугілля», машиністом гірничих виїмкових машин. Мобілізований до ЗСУ в лютому 2022 року. Воював у Донецькій області. Загинув 3 серпня 2022 року.

Світла пам'ять Герою!

Клюсов Вадим

Народився 6 червня 1999 року. Навчався до 9 класу у ЧЗШ №2. «Привітний, уважний, чемний, завжди готовий допомогти, підтримати», — згадує перша вчителька Будзинська Валентина Іванівна.

Після закінчення школи пішов працювати. З початку повномасштабної російсько-української війни — волонтер. Десятки тон продуктів, медикаментів, одягу, амуніції поїхали по всіх областях нашої держави.

2 квітня, перевозячи вантажі гуманітарної допомоги, Вадим потрапив у ДТП і загинув.

Вічна пам'ять Герою-Захиснику України!

Збройні Сили України. На них тримається супротив країни! Наші Захисники-кряни... Незважаючи на труднощі, шалені атаки ворога, негоду, вони б'ються з ненависним окупантом, платять найдорожчим — життям, бо знають, що за їхніми спинами близькі та рідні, за ними — Україна! Ворог стріляє ракетами по нашій енергосистемі, нищить інфраструктуру. Але ми тримаємось, ми вистоїмо завдяки ЗСУ.

Дякуємо Воїнам світла, Захисникам України!

ВИСНОВКИ

Сьогодні держава Україна та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для майбутнього Батьківщини, нашого майбутнього, і навіть подальшого розвитку Європи і всього світу.

У своїй роботі ми дослідили деякі ключові факти та події становлення українського війська. Вдалось підтвердити, що в сучасному розумінні наша армія починає своє формування ще на початку ХХ століття, наприкінці Першої світової війни. Провісниками цього процесу були події Визвольних Змагань на Наддніпрянщини, створення легіону УСС на заході України. У роки Другої світової війни діяли загони УПА, які пізніше були знищені радянською владою.

Ми довели, що Верховна Рада України 24 серпня 1991 року підпорядкувала собі всі військові формування, дислоковані на території України, ухвалила Закон «Про Збройні Сили України», тобто відбулось юридичне оформлення українського війська.

Також було підтверджено процес формування нової армії після російського вторгнення у 2014 році на Сході України, висвітлено мужність, героїзм, патріотизм наших краян, викладачів та випускників ЧЗШ №2, під час захисту Батьківщини у 2014-2022 роках.

Українська армія — сила і гордість нашої Вітчизни. Українські військові довели, що вони найвідважніші, найдосвідченіші, найпрофесійніші воїни у світі.

Найкращі сини України ціною власного життя виборюють незалежність і свободу. Війна з Росією явила нам новітніх Героїв України — Героїв, що не вмирають, Героїв, які з поля бою ангелами линуть у небо...

Ми повинні вимірювати своє життя через призму життя наших захисників. Життєвий шлях багатьох з них скінчився. І наша вдячність перед ними буде повною лише тоді, коли ми будемо не лише їх співвітчизниками чи крянами, а

й духовними нащадками. Для всіх нас найголовніше зараз — не здаватися, не покладати рук, не зупинятися на пів дорозі до мети, вірити в те, що Україна переможе. Ми обов'язково переможемо, адже на нашому боці правда, наш народ не зламати

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Галушко К. Історія українського війська. Харків, 2016. — 416 с.
2. Крип'якевич І. Історія українського війська. Львів: Світ, 1992. — 713 с.
3. Бінак Є., Чмир М. Військо української революції 1917-1921 років. Харків, 2017. — 432 с.
4. Шлях українського воїна // Науково-популярне видання для дітей і юнацтва. Автор-укладач Пташнікова Р.О. — Київ: Балтія-Друк, 2020. — 110 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Конфлікт на сході України крізь призму науки про міжнародні відносини [Електронний ресурс]/ Роговик О., Белєсков М., — 23 вересня, 2015 рік. — Режим доступу : <https://iac.org.ua/konflikt-na-shodi-ukraini-kriz-prizmu-nauki-pro-mizhnarodni-vidnosini-chastina-2/>

На півночі Донецької області розпочалася антитерористична операція [Електронний ресурс] //NewOnline 24, — 15 квітня, 2014 рік. — <https://newonline24.com.ua/na-pivnochi-doneckoi-oblasti-rozpochalasya-antiteroristichna-operaciya-turchinov/>

<https://proukraine.net.ua>

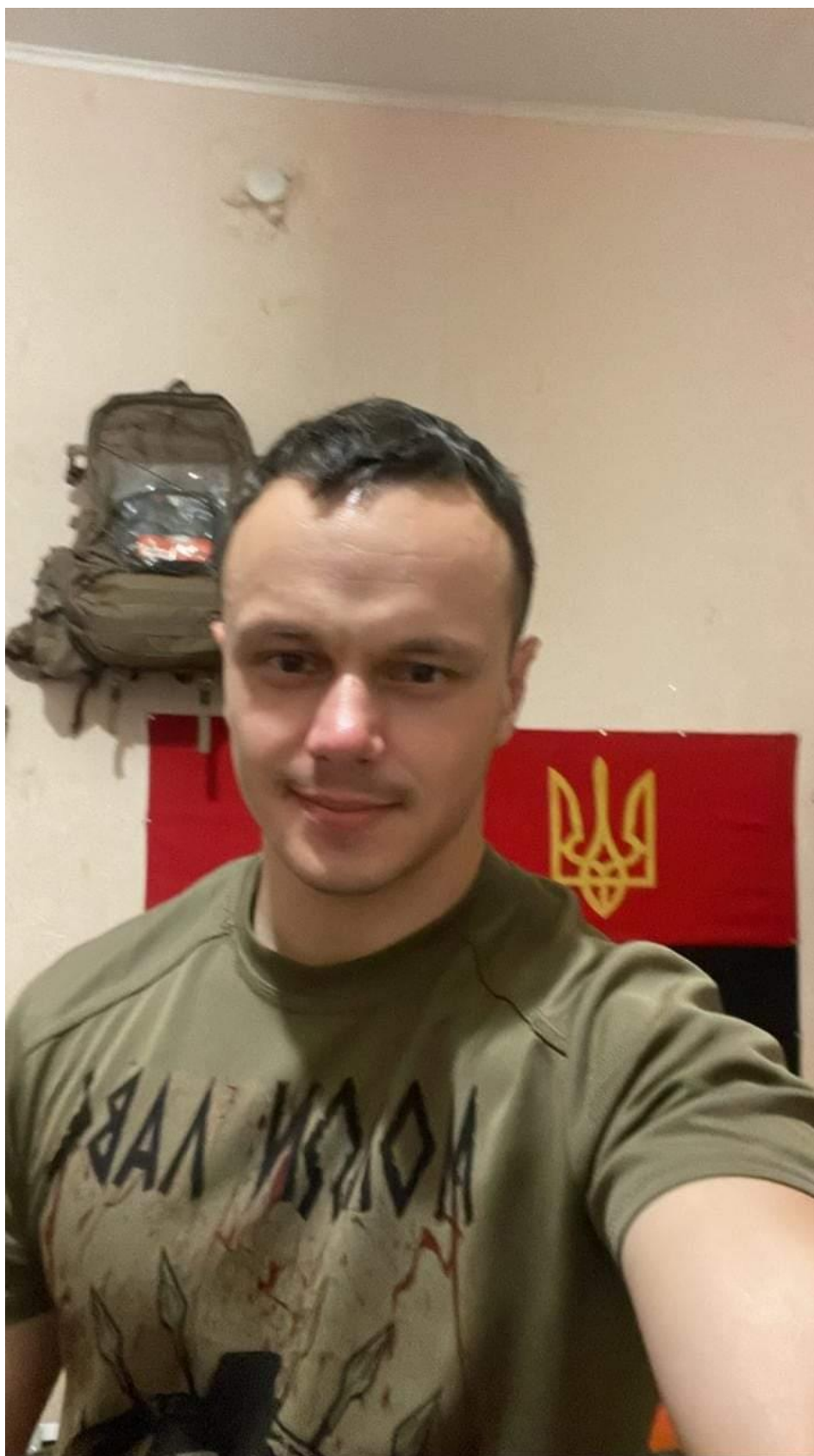
Ванкевич Віталій Юрійович



Шкільний стенд «Патріот України»



Кавецький Олег Михайлович



Кавецький Олег з мамою та котом (сімейний архів)



ДОТАКОК Д

Кавецький Олег в горах (сімейний архів)

